

PİYASA TÜRLERİ

Piyasa, arz ve talebin karşı karşıya geldiği; satıcıların ve alıcıların karşı karşıya geldiği yerdir.

TAM REKABET PİYASASI ÖZELLİKLERİ

ATOMİSİTE (MOBİLİTE)(Sınırsız sayıda alıcı ve satıcının bulunması)

HOM0JENLİK (Alışverişe konu olan mallar birbirlerinin aynısıdır)

MOBİLİTE (Piyasaya giriş ve çıkışlar serbest)

ALENİLİK (Piyasada olup bitenlerden tüm karar birimleri haberdar)

II-AKSAK REKABET PİYASALARI

A-SATICILAR YÖNÜNDEN ~

1-MONOPOL PİYASA: Piyasaya girişin engellenmesi sonucunda, özellikle ikamesi güç olan bir malın arzının, tek bir firma tarafından kontrol edilmesidir.

2-DUOPOL PİYASA : piyasada sadece iki satıcının olması

3-TRİOPOL PİYASA : piyasada sadece üç satıcının olması

4-OLİGOPOL PİYASA : Piyasaya girişin engellenmesi sonucunda, piyasadaki satıcı sayısının birbirini etkileyecek kadar az sayıda olmasını ifade eder.

5-MONOPOLCÜ REKABET PİYASASI : Bazen aynı gereksinmeyi karşılayan mallar aşırı reklam ya da başka yollardan, tüketiciye farklı mallar gibi gösterilebilir. Bu şekilde *malını homojenlikten uzaklaştırarak satıcının kendine özgü bir alıcı kitlesi oluşturması halinde ortaya çıkan piyasaya monopolcü rekabet piyasası adı verilir.*

B-ALICILAR YÖNÜNDEN

1.MONOPSON PİYASA: Piyasaya giriş, bazen alıcılar için kısıtlanabilir. Eğer tüm piyasaya tek alıcı hâkimse, bir başka; deyişle piyasada tek alıcı varsa, buna *monopson* denir.

2.DÜOPSON PİYASA : Sadece iki alıcı firmanın piyasaya hâkim olması

3.TRİOPSON PİYASA : Sadece üç alıcı firmanın piyasaya hâkim olması

4.OLİGOPSON PİYASA : Alıcıların piyasaya girişinin engellenmesi sonucunda, eğer piyasada birbirlerini etkileyecek kadar az sayıda alıcı varsa, buna *oligopson* piyasası denir.

5.MONOPSONCU REKABET PİYASASI : Bazen alıcılar kendilerini öteki firmalardan farklı göstererek, belirli bir satıcı kitlesini kendilerine bağlamayı başarabilirler. Böyle bir durumda *monopsoncu rekabet piyasasından* söz edilir.

C-SATICILAR VE ALICILAR YÖNÜNDEN

İKİ YANLI MONOPOL (TEK SATICI, TEK ALICI) Eğer, *bir piyasada karşı karşıya gelen sadece tek alıcı ve tek satıcı varsa bu piyasaya, iki yanlı monopol piyasası denir.*

ÇİFT MONOPOL (TEK BİR FİRMANIN HEM TEK SATICI HEMDE TEK ALICI OLMASI) Bazen piyasada tek firma, hem monopson hem monopol durumunda bulunur. Geniş bir üretici kitlesinden satın aldığı malı, geniş bir tüketici kitlesine satan tek firmanın tüm piyasaya hâkim olduğu bu durumda, *çift monopolden söz edilir.*

Karakteristikler	Piyasa Modeli			
	Tam Rekabet	Monopolcü Rekabet	Oligopol	Tam Monopol
Firma sayısı	Çok sayıda (ntane)	Çok	Birbirini etkileyecek kadar az	Bir tane
Ürün tipi (Homojen ya da Heterojen)	Birbirinin aynı (Homojen)	Birbirinden farklı (Heterojen)	Homojen ya da Heterojen	İkamesi güç tek ürün
Fiyatları Kontrol Edebilme (Piyasa gücü)	Tek firma için fiyat veridir (Fiyatı kabul edici)	Fiyatı sınırlı bir şekilde kontrol eder.	Rakibi tepki gösterdiğinden dilediği gibi fiyatları kontrol edemez.	Büyük ölçüde
Piyasaya Giriş Engeli	Hiç engel yok	Giriş kolay	Giriş nispeten engellenmiş	Giriş tamamen engellenmiş
Fiyat Dışı Rekabet	Yok	Reklam, marka vb. nedenlere dayalı olarak fiyat dışı rekabet var	Ürün farklılaştırılmasına dayalı olarak var.	Rakip yok ancak reklamlarla piyasayı etkilemeye çalışılması söz konusu
Örnek	Tarımsal ürünler	Perakende ticaret, kuaför, salçalar, şampuanlar, çikletler	Demir-çelik, otomobil, çimento	Mahalli piyasadaki tek satıcılar, ülkemizde rakı